

Ebben a sorozatban Az Oltáriszentségben köztünk lakó Jézus Krisztus jelenlétéről, annak megnyilvánulásáról kívánunk sokoldalúan elmélkedni, illetve Egyházunk alap tanítását szeretnénk áttekinteni.

Ahogy annak idején Árpád-házi királyfiaink, királylányain evangelizálták Európát, úgy ez ma is a magyarságra váró feladat, ahogy Michael August Blume pápai nuncius ezt ki is fejtette: „Magyarországnak szerepe, feladata van Európa újraevangelizálásában. Tanúságot kell tennünk a keresztény szeretet és az Eucharisztia bensőséges kapcsolatáról” (Magyar Kurir, 2019.09.13.)

Magyarságunk és katolikus hitünk szoros összefüggésben állnak, azok együttes védelméért mindent meg kell tennünk. Ez Istentől rendelt küldetésünk! A Magyarok Nagyasszonya, örökös Királynőnk legyen védelmezőnk és segítőnk, ezen küldetésünk teljesítésében!

AZ EUCCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSRA KÉSZÜLVE

AZ EUCCHARISZTIA MINT SZENTSÉG

10

**AZ EUCHARISZTIA
MINT SZENTSÉG**

Az utolsó vacsora

A húsvéti bárány-lakoma

Nisán hó 13-ika (március 17.) csütörtök volt, midőn Jézus estefelé tanítványai élén *Bethániából Jeruzsálembe* vonult, hogy ott velük „a húsvétet megegye” s egyben örökre felejthetetlen búcsúlakomáját ünnepelje.

Hogy miképp történt az a megható válás attól a bethániai háztól, amelyben apostoli élete legboldogabb óráit töltötte, mit mondhatott az *Úr* a kedves hajlék küszöbén utoljára meghitt barátjának s házigazdájának, *Lázárnak*, aztán *Mártának* s *Máriának* s főleg édesanyjának, aki kétségkívül szintén ott volt a vendégek között, annak megsejtését kinek-kinek szívére bizzuk.

A húsvét ünnepe ebben az évben szombat napra esett (nisán 15.), amelynek előestéjén, tehát pénteken kellett a törvény szerint a húsvéti bárányt elfogyasztani. *Jézus* ezt a törvényt betűszerint már nem tarthatta be. Hiszen nisán 14-én, éppen mikor a húsvéti báránykák leöletése a templomban folyt, neki, mint az előképek beteljesítőjének, az igazi húsvéti báránynak, a keresztfán kellett függnie. Teljesítette tehát a törvényt legalább szelleme szerint s ő, ki amúgy is „ura a szombatnak” s minden törvénynek, a szertartásos lakomát egy nappal előbb, nisán 13-án, vagyis csütörtökön este ünnepelte meg. Már e nap délelőttjén „elküldé *Pétert* és *Jánost*, mondván: Elmenvén készítsétek el nekünk a húsvétet, hogy együnk. Azok pedig kérdek: Hol akarod, hogy elkészítsük? És monda nekik: Íme amint bementek a városba, elétek jő egy korsó vizet vivő ember, kövessétek őt a házba, melybe bemegyen, és mondjátok a ház gazdájának: Azt izeni neked a Mester: Hol a szállás, hol a húsvétet tanítványaimmal elköltsem? És ő nektek egy nagy termet mutat fölterítve, ott készítsétek. Elmenvén tehát, úgy találák, amint mondotta vala nekik ...” (Lk 22,8–13) Az *Úr* a dolgot a terem tulajdonosával már eleve megb-

szélte s bírta annak ígérését. Mindazonáltal prófétai tudására vall a korsót vivő emberrel való találkozás előre-mondása.

Míthogy pedig *Jézus az Oltáriszentség* alapításával külsőleg s belsőleg annyira összefüggő húsvéti lakoma szertartásait híven betartotta, nem lesz érdektelen azokat röviden elsorolnunk.

A zsidó pascha- (passah) vagyis húsvét-ünnep nisán hó 14. estéjétől ugyane hó 21-ike estéjéig tartott. A régiek ugyanis a napot estétől estéig számították, ahogy ez az *Egyház* liturgiájában a mai napig gyakorlatban van. Nisán 14-ike készületi nap volt. A házban összegyűjtötték az összes kovással készült táplálékot s este 6 óra tájt elégették, egyben elkészítették a kovásztalan „massoth” kenyeret, amelyet az egész ünnepi héten használni kellett. Ugyane nap délutánján 3 és 6 óra között minden család, illetőleg, ha annak kevés tagja volt, a meghitt vendégekből kialakuló (10–20 személyből álló) pascha-társaság számára a templomban leölték, feláldozták az egyéves, hibátlan, hím bárányt vagy kecskebakot. Otthon – minden csonttörés nélkül – megsütötték és két gránátfa-pálcával keresztben átszúrták. Gondoskodtak ezenkívül mellékételekről is.

Midőn pedig feljött az esti csillag, tehát nisán 15-ike küszöbén, kezdetét vette a hivatalos étkezés. A régi törvény, amely előírta: „Ágyékaitok felövezve és lábaitok felsaruzva legyenek; botjaitokat tartsátok kezeitekben és sietve egyetek: mert az az *Úr Fázéja* (azaz átmenete)” (Kiv 12,11), az írástudók értelmezése szerint a régi szolgaság letűntével idejét múlta s kötelező erejét elvesztette. A lakomát tehát hellén-római szokás szerint ünnepi ruhába öltözöten, pamlagokra dőlve költötték el. Balkezükkel vánkosra könyökölve fejüket támasztották, míg jobbkezük az étkezésre szabadon maradt. Az ebédlő minden pamlagán három személy fért el. Ezért nevezték régente az ily helyiségeket tricliniumoknak.

A szertartásos étkezést a kehelynek többszöri hivatalos körüladása részekre bontá. Az első kelyhet a némi vízzel elegyített borral a családfő a következő áldó szavakkal küldötte körütra: „Áldott legyen az *Úr*, a mi *Istenünk*, a világ királya, aki a szőlővessző termését teremtette”. Majd nyomban erre megáldotta az ünnepet magát: „Áldott

legyen az *Úr*, a mi *Istenünk*, a világ királya, aki bennünket parancsai által megszentel”.

Az első kehely kiürítése után előhozták a kovásztalan kenyeret, a massothot, kesernyés ízű salátaféle füveket (chasereth) s valami édes gyümölcsökből készült, vöröses színű mártást (charoseth). Erre a családfő megmosta kezét, kivett valamit a pusztai vándorlás sanyarúságaira emlékeztető keserű füvekből, a charosethbe mártotta, megízlelte s egy-egy falatot nyújtott mindenkinek belőle. Hasonlóképpen tett a massoth, vagyis kovásztalan kenyérral is. Csak most került a húsvéti bárány az asztalra. A családfő erre vízzel elegyíti a második boroskelyhet s ünnepélyesen magyarázza a húsvéti bárány, a keserű füvek s a kovásztalan kenyér értelmét s jelentőségét. Meghatottan beszél *Izrael* múltjának dicső s gyászos eseményeiről, amelyekben nyilvánvaló Jahvé (Isten) jóságos vezető, gondviselő keze. Erre azután elénekelték a nagy Hallelnek első felét: „Alleluja! Kijövéen *Izrael Egyiptomból*, *Jákob* háza az idegen nép közül, lőn *Judea* az ő szent helyévé, *Izrael* az ő birodalmává. A tenger látta ezt és futott; a *Jordán* visszafordult. A hegyek szökdeltek, mint a kosok, a halmok mint a juhok bárányai stb.” (Zsolt 113) Megisszák a második kelyhet, szétosztják a kovásztalan kenyeret a keserű füvekkel s elköltik a húsvéti bárányt. Majd a harmadik vizes borral telt kehelyre került a sor, miközben áldó, hálálkodó imát mondanak az élvezett vacsoráért... Nyomban követte ezt a negyedik kehely, melynek ürítését a nagy Hallel második részének éneklése kísérte: „Ne nekünk, *Uram*, ne nekünk, hanem a te nevednek adj dicsőséget stb.” (Zsolt 113,9)

A húsvéti báránynak éjfélig teljesen el kellett fogynia. A pascha-társaság azonban többnyire tovább is együtt maradt, derült hangulattal énekelgetve s örömük kifejezésére az asztalt körülletve. (Apogomin.)

Ezeket a szertartásokat, miként ezt az Evangéliumok egyes elejtett szavaiból észrevevesszük, legalább lényeges vonásaiban az *Úr Jézus* is betartotta apostolaival.

Az egyik kehely körüladásakor, talán mindjárt az elsőnél mondá a jelentőséggel teljes szavakat: „Kívánva kívántam e húsvétet megenni

veletek, mielőtt szenvedjek” (Lk 22,15). A halál gondolata állandóan betölti s foglalkoztatja az *Úr* lelkét. Minden csak erre emlékezteti őt, de legfőképpen a gránátfa-pálcákkal keresztben átszúrt, töretlen csontú húsvéti báránka. Azután Judás alakja, ki ott ül az apostolok között. Ki is jelenti: „Egy a tizenkettő közül, ki velem a kezét a (charoseth) tálba mártja... elárul engem” (vö. Mk 14,20.18).

Így aztán folyton-folyvást mind mélyebben merült a halál előérzetébe, úgy hogy olykor szinte fáradtan, vontatottan beszélt.

Mindazonáltal maga volt a pontosság, előzékenység, nyugalom, méltóság s áhítat a szent ceremóniák végzésében. Hálát adott *Istennek* azokért a jótéteményekért, amelyekre ez a szertartás emlékeztet s azért a másikért, amelyet ábrázol s amelynek értelme holnap rajta a kereszthalál által teljesebbé menend. Sőt az *Úr* maga a szíveség, gyengédség s szeretet. Éppen a kínos körülmények között az őt jelképező húsvéti bárány elköltése után hajtja végre legnagyobb szeretetművét.

A lábmosás

Közelgetnek az örökre nevezetes pillanatok. Az *Úr Jézus* a csodák csodáját készül végrehajtani, az Eucharisziát s vele az örök papi méltóságot megalapítani. Szinte maga is szükségét érzi, hogy előbb mélységesen megalázkodjék s tanítványainak is a szent alázatosság örökre felejthetetlen példáját s tanítását adja. De halljuk a szemtanúnak, az *Isten Lelkétől* ihletett *Jánosnak* magasztosan egyszerű elbeszélését: „Tudván *Jézus*, hogy eljött órája, hogy a világból az *Atyához* menjen, mivel szerette övéit, kik e világon valának, mindvégig szerette őket. És a vacsora végbemenvén, midőn az ördög *Judásnak*, az iskarioti Simon fiának szívét már megvesztegette, hogy ez elárulja őt, tudván, hogy mindent kezébe adott neki az *Atya* és hogy az *Istentől* jött ki és az *Istenhez* megyen, fölkele a vacsorától és letéve az ő ruháit és vevén a kendőt, átövezé magát. Azután vizet öntö a medencébe és kezdé mosni a tanítványok lábait és megtörölni a kendővel, mellyel átövezve vala”.

Először *Simon Péter* lábaihoz borul az *Úr*. Ez tiltakozik. De miután értesül, hogy ez feltétele annak, hogy az *Úrral* része legyen, nem-

csak lábára, de fejére is vizet kér. A többi tanítvány ezek után néma megilletődéssel nyújtja a mosásra lábát. És *Jézus* mindegyik előtt megalázza magát, még árulója előtt is. Aztán ismét leül, hogy annál nagyobb ünnepélyességgel s tekintéllyel magyarázza meg, amit művelt: „Tudjátok-e, mit cselekedtem veletek? Ti engem mesternek és úrnak hítok és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát én, az *Úr* és mester, megmostam lábaitokat, ti is tartoztok egyik a másiknak lábait megmosni. Mert példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem veletek, ti is úgy cselekedjétek”. (Jn 13,1–5; 12–15)

Az Oltáriszentség alapítása

A lábmosás, amely valószínűleg a harmadik kehely kiürítését követte, az apostolok lelkét álmélkodó, szent izgalommal töltötte el. Mi fog most következni, amire a megalázkodás ily ténye s ily hathatós figyelmeztetés a lelki tisztaságra készített elő?! A búcsúzó *Jézus* testamentumot csinál s mindjárt át is adja tanítványai kezébe a legnagyobb, legszentebb örökséget, amit csak *Isten* mindenható szeretete a világnak adhat: önönmagát az Oltáriszentségben.

A szerzés szavait három evangélista: *Máté*, *Márk* és *Lukács* szinte szóról-szóra azonosan közli. *Szent János*, aki oly nagyszerű részletességgel beszéli el az *Úr Jézusnak* az Eucharisziára vonatkozólag *Kafarnaumban* tett ígését (Jn 6), annak megalapítását egészen elhallgatja, hacsak nem talán e néhány szóval céloz arra: „Mivel szerette övéit, kik e világon valának, mindvégig (vagy a szeretet végső határáig) szerette őket”. (Jn 13,1) Oka ennek bizonyára az, mert mikor *János* evangéliumát megírta, akkor már az Oltáriszentséget alapító szavak közismertek voltak s a világ számtalan oltáránál naponként ismételték azokat.

Az alapítás szavai pedig a következők: „Midőn pedig vacsoráltak, vevé *Jézus* a kenyeret (hálát ada Lk 22,19), megáldá és megszegé és adá tanítványainak és mondá: Vegyétek és egyétek: ez az én testem (Mt 26,26; Mk 14,22), mely érettetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. (Lk 22,19) És vevén a kelyhet, hálát ada és nekik adá, mondván: Igyatok ebből mindnyájan: mert ez az én vérem, az

újszövetségé, mely sokakért (érettetek Lk 22,20) kiontatik a bűnök bocsánatára. (Mt 26,27.28; Mk 14,23) És ivának abból mindnyájan” – szövi közbe *Márk* (14,23).

Vegyétek, íme ez az én testem, ez az én vérem! Vegyétek! Nektek adom. Egyétek s igyátok!

Ez az ajándék első tekintetre szinte megdöbbeníti az embert. Szinte azt kérdezzük magunktól: hogyan? Jól hallom, jól értem? De azután, ha elfogulatlanul fontolgatom a dolgot, csakhamar úgy látom, úgy érzem, hogy *Jézus* voltaképpen csakis azt adja, amit az ember kíván, igényel, ami természetével oly benső, nagyszerű összhangban van. *Jézus* is azt teszi, amit mi emberek is többé-kevésbé mindnyájan cselekszünk s pedig annál inkább, minél jobban szeretünk. Az ember is táplálja embertársát. Táplálja lelkéből, testéből és véréből. Az ember nem tudna élni, ha egy másik, nála nagyobb vagy gyengédebb nem táplálná őt a saját lényegével. Az anya gyermekét a szó szoros értelmében saját testéből, véréből táplálja az anyatej dicső alakjában. És *Isten* miért ne tehetné azt, amit minden anya megtesz? Az asztalnál naponkint földi táplálékot veszünk magunkhoz, mely fenntart bennünket s megóvjá testünket a pusztulástól. Mi észellenes volna tehát abban, hogy *Isten* mennyei kenyeret nyújtson nekünk, gyermekeinek, mely lényünk nemesebb, halhatatlan részét táplálja s a lelki halált távol tartsa? Egyébként is, nem érezzük-e, hogy van bennünk valami isteni, ami szünös-szüntelen az igaz, a jó, a boldogság örök forrása: *Isten* után epedve szomjazik? Miért is ne adhatná tehát akkor magát *Isten* neki táplálékul? És minthogy *Isten* testi érzékeinkkel nem látható, nem tapintható, miért is ne adhatná magát *Isten* nekünk embereknek oly alakban, amely az Ő láthatatlan jelenlétének látható jele?

Az istenileg kibővített húsvéti vacsora most már végét éri. A negyedik kelyhet az igazi áldás kelyhe, az eucharisztikus kehely helyettesíti. A nem ritkán kicsapongássá fajult epikomion helyébe pedig *Jézus* megható búcsúbeszéde s fenséges főpapi imája lép. (Jn 13–16) Erre aztán *Jézus* tanítványaival hálákat adva, himnuszt énekelve, a nagy *Hallel* zengedezve elhagyja az utolsó vacsora termét.

Az utolsó vacsora helyisége és kelyhe

A keresztény kegyelet s az *Úr Jézus* iránti szeretet minden, még a legcsekélyebb dolog iránt is érdeklődik, ami az ő isteni személyére vonatkozik. Elmondunk tehát egyet-mást az utolsó vacsora helyiségéről s kelyhéről már csak azért is, mert az elmélkedő lélek szívesen keres ilyen kapaszkodó nyugvópontokat, amelyek képzelőtehetségét istápolják.

Sion hegyének délnyugati oldalán áll a ház, amelyben *Péter* és *János* a húsvéti bárány szertartásos vacsoráját az *Úr Jézus* és paschataársasága számára elkészítették. Egészen biztosan ismeretes mai napig ez a hely. Az épületet a kereszties háborúk idején restaurálták. Maga a cenákulum, vagyis az utolsó vacsora terme az első emeleten van. Elég tágas, egyszerű boltíves szoba. De milyen volt az *Úr* idejében? Beszélje el nekünk *Emmerich Katalin*.

Az utolsó vacsora terme, melyben *Jézus* az Oltáriszentséget szerzé – *Emmerich* szerint – régi épület helyisége volt, mely a *Sion-hegy* déli oldalán, *Dávid* várától nem messze állott. Az előbb sokkal tágasabb ebédlőterem hajdan *Dávid* csapatvezetőinek volt lakóháza, amelyben mindenféle fegyvergyakorlatok folytak. E helyen tartották a templomépítés előtt egy ideig a frigyszekrényt is. Magát *Malachiást* is látta *Emmerich* ebben a helyiségben, amint az újszövetségi áldozatra vonatkozó, jövendöléseit írta. *Salamon* is tiszteletben tartotta e házat s ihletett lelke sejtette annak nagy rendeltetését. Midőn *Jeruzsálem* nagyrészt a babiloniak elpusztították, ezt a házat – csodálatosan – mégis megkímélték. *Nikodemus* és arimatiai *József* később megvették s helyreállítva kényelmesen rendezték be. A húsvéti ünnepekre rendesen bérbeadták, amint ez az *Úr* utolsó húsvétjakor is történt.

A főépület, a tulajdonképpeni ebédlőteremmel az udvarnak majdnem közepét foglalta el.

Hosszas négyszögalakú volt ez a nagy terem, oszlopos folyosókkal övezve. Hármass bejáraton s keskeny előszobán át lehetett bejutni. A mennyezetről, mely felülről kapta a világitást, lámpák függtek le.

Ünnepélyes alkalmakkor a falakat félmagasságban szép gyékénynyel s szőnyeggel vonták be s a mennyezet ablakait átlátszó kékes fátyollal fedték.

A csarnok hátsó vége valami hasonló függönnyel volt elkerítve, úgy hogy ez a hármass beosztás a templom előcsarnokára, a szentélyre s a szentek szentjére emlékeztetett. Ez az utóbbi elválasztott helyiség az öltönyök s egyebek elhelyezésére szolgált. A közepén valami oltárféle alkotmány volt. Ez lehetett annak a kemencének födele, teteje, amelyen a húsvéti bárányt sütötték. Felette csakugyan az átszűrt húsvéti bárány képe volt látható. Egyik mellékfülkében pedig a húsvéti edények és teknőalakú csészék számára három tarka szekrény állott. Később itt tartották a legméltóságosabb Oltáriszentséget. *Emmerich* már az utolsó vacsorát megelőzőleg is látta az Urat ezekben a helyiségekben, amint tanított s gyógyított; az oszlopcsarnokokban pedig a tanítványok vettek szállást.

Az *Úrvacsora kelyhe*, amelyet – *Emmerich Katalin* látomása szerint – az apostolok szent *Veronikától* hoztak, csodás és titokzatos egy edény, ősidőktől fogva a templom drágaságai közé tartozott. Többször be akarták olvasztani, de ismeretlen anyaga miatt nem volt lehetséges. Később eladták, így jutott az utóbb *Veronikának* nevezett *Szerapia* s hozzátartozóinak tulajdonába. *Jézus* ünnepi vendégségein már többször használták. Lapon, melyből táblácska volt kihúzható, állott ez a nagy ivóedény hat kisebb pohárral körülvéve. Benne még egy kisebb edény rejtett tányérkával tetején. Ezt megint kúpalakú fedő takarta. A nagyobbik edény (kehely) barnás, tükrösima vegyüleből, körtealakban készült, de be volt aranyozva s két füllel ellátva. Ezeknél fogva emelték, mert elég súlyos volt. Lába (szára) sötét aranyból művészileg ki volt dolgozva, alul körös-körül kígyó- s szőlőfürtalakkal díszítve. Drágakövekkel is ki volt rakva, amelyeket – úgy látszik – csak később illesztettek bele. Birtokosainak sorozata Noéig nyúlik vissza, kinek angyali alakok hozták. Átment *Melkizedek* kezén s ennek híres áldozata után *Ábrahám* birtokában maradt. Így *Emmerich*.

Akárminő volt légyen is az utolsó vacsorának, az első szentmise-áldozatnak kelyhe, annyi bizonyos, hogy a keresztény kegyelet – míg lehetett – ereklyeként őrizte. De azután jöttek az idők viharai, amelyek szétszórták *Palesztina* keresztényeit s ennek a szent edénynek is nyoma veszett. Hosszú időközön át mitsem tudott róla sem a törté-

nelem, sem a hagyomány. Napjainkban egy lelet, mely tényleg mutat fel némi közös vonást *Emmerich* látomásaival, újra érdeklődés tárgyává tette az úrvacsora kelyhét. Ugyanis 1910. év elején nem messze *Antiochiától*, *Kisázsziában* arab munkások kútásás közben több földalatti barlangra bukkantak. Ezeknek egyikében ősrégi időkből származó ezüst-tárgyakat fedeztek fel, nevezetesen egy 19 cm magas és 15 cm széles, alacsony lábon nyugvó tojásdadalakú, pazarul ékített kelyhet, melyről bebizonyosodott, hogy a Kr. utáni első századból vagy legkésőbb a második század elejéről származik. A dologban azonban az a legérdekesebb, hogy ez a pompás, párfját ritkító műretek egy kisebb, teljesen dísztelen kehelynek a tartója. Felette drága s becses ereklyének kell tehát ennek az egyszerű kehelynek lennie, amelyet ily tartóval tüntetett ki a keresztény ókor.

A napfényre került műtárgyakat a dúsgazdag *Kouchkaji*-cég szerezte meg, amelynek *New Yorkban*, *Párizsban* s *Aleppóban* vannak telepei. Így került e kettős kehely az amerikai *Egyesült Államok* fővárosába. *Dr. Eisen Gusztáv*, a kaliforniai tudományos társaság jeles tagja, a tulajdonosok engedelmével nyolc évig tanulmányozta e kelyheket s kutatásainak eredményéről két vastkos, képekben gazdag kötetben számol be. *Eisen dr.* oda következtet, hogy a kisebbik szent edény nem más, mint az utolsó vacsora kelyhe, amelyet az *Úr Jézus* használt az első eucharisztikus áldozat bemutatásakor. Feltevése szerint ez a drága, féltett kincs *Jeruzsálem* pusztulásakor került *Antiochiába*, ahol – mint tudjuk – akkor már népes keresztény hitközség virágzott. Hiszen ott nevezték legelsőbb *Jézus Krisztus* vallásának híveit keresztényeknek. Ehelyt állott az a mesés kincseiről „aranyosnak” nevezett bazilika, amelyet *Nagy Konstantin* császár 341-ben kezdett építeni s fia, *II. Konstantin* fejeztet be. Valószínűleg midőn *II. Chosroas* perzsa király 611-ben a templomot feldúlta, ásták el a keresztények *Antiochia* e drága gyöngyét, hogy a rabló kezek elől biztonságba helyezték.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az érveket és bizonyítékokat, amelyekkel *dr. Eisen* érdekes véleményét támogatja, a tudós világ nem tartja meggyőzőknek. (Vö. *Etudes* 1926. évf.)

Tartalom

Bevezetés	3
Az Eucharisztia nevei	5
Az utolsó vacsora.	7
Jézus Krisztus valóságos jelenléte az Oltáriszentségben.	16
A valóságos jelenlét bizonyítékai.	21
Az eucharisztia mint szentség	43
A szentségimádás a magyar görög katolikus egyházban	51
Égi tanítás.	63